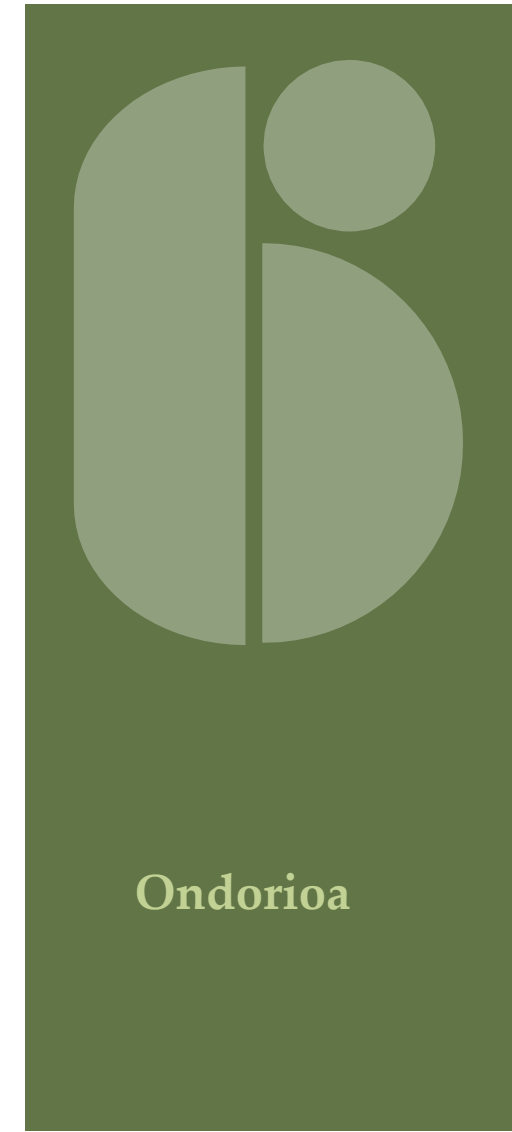
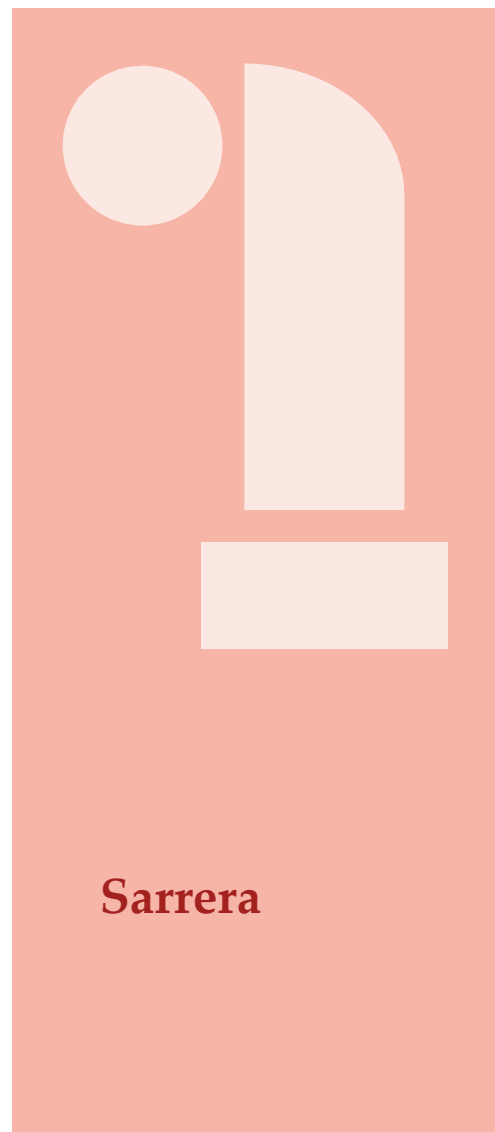

BBK KUNA
INSTITUTUAREN
jarduera-txostena
(2023)

aurkibidea

Hitzaurrea

Txosten honetan, aurrearen ondoren egin ditugun jarduera guztiak bildu ditugu. Beraz, iragan gertuaren inguruko txostena bada ere, KUNA Institutuaren bokazioa etorkizunaz arduratzea da. Egungo gizarteak “etorkizuna erantzukizunik gabe kontsumitzen” egoteak arduratzen gaitu, egungo arazoak atzetik zatozeneri beste batzuk sortuz konpontzea, epe laburreko agenda batekin eta epe laburrean edo berehalakoan bakarrik pentsatuz. Krisialdien kudeaketan horren adibide ugari aurki ditzakegu: azken finantza-krisiari aurre egiteko, ekonomia egonkortu egin zen, eta ez eraldatu, oso neurri txiki batean izan ezik. “Egiturazko doikuntzak” deitzen diegu horiei, eta erreforma gomendagarriak egiteko gai dira. Berreskuratze ekonomikoak kapitalismo global baten testuinguruan gertatzen dira. Kapitalismo horren ezaugarriak krisiak dira, eta esku-hartze publikoak konpontzen ditu une batez. Ekonomia erauzketa-praktiketan oinarritzen da, eta sistema ekonomikoa ezegonkortasun-iturri bihurtu duten naturarekiko harremana, politika ekonomiko alternatiborik agertu gabe jarraitzen duten bitartean;

pandemiaren aurrean, aurre hartzeko ez gara gai izan, modu erreaktiboan jardun genuen, eta beharrezko ikaskuntzak egin ditugula ere zalantzan jar dezakegu, eta baita aldaketa beharrezkoak egiteko gai gareen ere.

Beste modu batean erlazionatu behar dugu etorkizunarekin, modu estrategikoago batean, oportunita izan gabe, etorkizunaren eta haren konfigurazio demokratikoaren inguruan taldeko hausnarketa baten bitartez. Badira epe luzea bermatzeko berehalako neurriak gaituz ziurta daitezkeen guztion ondasunak: ingurumena, bakea, erakundeen egonkortasuna, jasangarritasuna oro har... Haien kudeaketak aldaketak eskatzen ditu norberaren mailan, baina baita aldean eta erakundeetan ere, denbora ikuspegi zabalagoko iritziak eta praktikak barneratzeko. Etorkizunera itzuli behar dugu gizarte demokratikoen agendan pribilegiozko leku batean kokatzeko. Etorkizunak pisu politikoa hartu behar du.

Gure xedea, sortzen ari diren arazoak identifikatzen laguntzea da, gizarte gisa aurreikusteko dugun gaitasuna hobetzeko, hain zuzen. Ez gaude soilik politikak aldatzeko erabakiaren aurrean; are gutxiago erreforma administratibo baten behararen aurrean; gure gizartearen gobernantza pentsatzea eta eraldatzea da kontua, edo jada joan zen mundu baterako diseinatutako sistemarekin jarraitzea.

Daniel Innerarity
BBK Kuna Institutuaren Presidentea

Sarrera

1.1. Aurrerapenen txostenaren xedea

Dokumentu honetan BBK KUNAK 2022-2023 zikloan egindako lana biltzen du. Jarduera honek, BBK KUNA Institutuko Zuzendaritza Batzordeak koordinatua, funtsezko bi ardatzen inguruan egin da:

- 1)Aurreko zikloan hasitako lehentasuneko gaien mapa eguneratzea, BBK KUNA Institutuaren jarduera-eremuak identifikatzeko epe laburrean eta ertainean.
- 2)Lehentasuneko gaiak lantzeko prozesuak gauzatzen lagunduko luketen ekintzak eta proiektuak garatzea.

BBK KUNA Institutuko Adituen Batzordearen esku hartzea ezinbestekoa izan da gaiak identifikatzeko eta haiei lehentasuna emateko orduan. Zentzu horretan, hemen aurkeztuko den laburpenak ez du agortzen Batzordeko kideek egindako lana. Hartan, BBK KUNA Institutuko Zuzendaritza Batzordeak egindako ekintzak ere biltzen dira, lehentasuneko gaien lotutako ikerketa-ekintza prozesuak martxan jartzeko edo hausnarketa prozesuak hedatzeko etorkizuneko erronkei hobeto egokitze aldera.

Txostenaren helburuei dagokienez, hurrengo ardatzetan biltzen dira:

- **Gardentasuna:** Txosten honekin, Bizkaiko lurraldeko hiritar guztiei BBK KUNA Institutuaren jardueren berri eman nahi zaie, baina baita jarduera horren ondorioek eta emaitzek onurak ekarri ahal dizkieten gainerako eragileei ere -tokikoak ala ez-. Gardentasun hori, gainera, Bizkaiaren etorkizuneko erronkak zehaztean parte hartze eta esku hartze handiagoa sustatzeko abiapuntu ere izango da, eta hura lantzeko modua aztertzea ere.
- **Ikaskuntza:** Lehen zikloan ibilitako bidetik ateratako ikaskuntzek jardueraren fokua zentratzea eta BBK KUNA Institutoa hausnarketarako eta ikerketarako gune gisa sendotzen hastea ahalbidetu dute, ekintzei uko egin gabe. Xehetasunetara joz, baieztatu daiteke helize laukoitzaren logika aplikatzea komeni dela, bigarren ziklo honetan praktikara zabaldu dena BBK KUNA Institutuak bultzatutako ekintza guztiak. Desberdinen arteko lankidetzak, ezinbestekoa da erronka konplexuei heltzeko unean. Pazientzia apur batekin (denbora), eragile sozialen begiradak (1), akademiako kideenak (2), enpresenak (3) eta erakunde publikoenak (4), prozesuak aberastuz eta soluzio kreatiboenak, berritzaileenak eta eraginkorrenak aurkituz osatzen dira.

Bigarren ziklo honek arakatzeko-osagai bat ere izan du. Horri esker, sendotasunak eta praktika egokiak identifikatzen jarraitu dugu, BBK KUNA Institutuaren etorkizuneko jarduera eratzea errazte aldera eta, ondorioz, erreferentziako pentsatzeko zentro gisa behin betiko sendotzeko. Sendotasunen artean, ezagutza eta esperientzia gaitasuna da, erronka lehenetsiei konponbidea aurkitzeko, zeinak aurretik elkarrekin hausnarketa lan bat egin duten adituen talde bat izatea ahalbidetzen baitu, BBK KUNA Institutuaren Adituen Batzordean parte hartzearen esparruan. Bigarren ziklo honetan, espazio eta aukera berriak sortu dira gaitasun hori sendotzeko. "Lan batzorde" deritzen horiek, Adituen Batzordeko kideek eta proiektu desberdinak zuzentzeaz arduratzen direnek osatua, eragin aberatsa eta positiboa izan dute identifikatutako erronkei aurre egiteko abian jarritako ekimen nagusiak definitzeko eta garatzeko.

Bestalde, bigarren ziklo honetan, aurrez hasitako zenbait proiektu osatu dira, eta, horri esker, proiektu horien balorazioa egin ahal izan da, eta garatzeko aplikatutako formularen hobekuntza-puntuak detektatu ahal izan dira.

Etorkizunera begira: Maila operatiboan, proiektuak martxan jartzeak dakarren etengabeko ikaskuntzaren ondorioz, ondorioztatzen da beharrezkoa izango dela aplikatutako formulen zehaztasunak aztertzea (KUNA-co deialdia, zero proiektuak, kongresuak, tailerrak...), planteatutako helburuekiko eraginkorrakoak izan daitezen.

Plano estrategikoago batean, eta indarrean dauden tresnak etengabe hobetzeari garrantzirik kendu gabe, berritzen jarraitzeko bokazioa dugu, eta erronkei aurre egiteko modu berriak eskaintzen ditugu. Zentzu horretan, bigarren ziklo honetan, *Think Tank*-aren etorkizuna berari lotutako pertsonak gordetzen duten ezagutza aprobetxatzeko espazio eta aukera berriak aurkitzen jarraitzean datzala erakutsi digute. Hori da, zalantzarik gabe, datorren ikasturterako erronka handia eta sendotzeko modurik onena.

1.2. BBK KUNA ekosistema

BBKk lehiakortasun jasangarriarekin duen konpromisoaren barruan, eta 2030 Agenda bere jarduera lerro guztien abiapuntutzat hartuta, 2021ean Garapen Jasangarriko Helburuen Etxe gisa sortu zen BBK Kuna, berrikuntza sozialerako gunea, non garapen jasangarriarekin lotutako eragileen parte hartzea sustatzen den, etorkizuneko erronkei erantzuteko irtenbideak elkarrekin diseinatzeko eta sortzeko. Gainera, BBK Kuna nazioarteko mailan zentro aitzindaria izateko helburuarekin eratu zen, ikerketa eraldaketa sozialari bideratuta, auzoaren partaidetzarekin eta gizarteko eragile guztien

elkarlanarekin: hiritarrak, unibertsitateak eta ikerketa zentroak, herri administrazioa eta enpresak.

BBK Kuna **hiru oinarriren** arabera eraiki zen:

1. 2030 Agenda eta Garapen Jasangarriko Helburuak

2. Lankidetzak: proiektu guztiak entitateekin eta pertsonekin elkarlanean egiten dira.

3. BBK Kuna Institutua: globaletik tokikorako ikuspegia lortzen da organo honen bitartez. 2030 Agenda Bilboko eta Bizkaiko errealitateari gerturatzen du, erronkak eta gaiak lehenetsiz. Era berean, tokikotik globalerako lana ere egiten da, tokiko ekintzek GJH horiek lortzeko duten inpaktua aztertuz.

Hauek dira BBKk bultzatutako **ekintzen hiru linea nagusiak** eta proiektuak:

1) Kuna Lab: linea honen bitartez, GJHk entitateekin lan eginez lortzea lantzen da. Besteak beste, hurrengoan bitartez bultzatzen da:

a) Kuna-co Proiektuak: eragile anitzeko taldeek 2030 Agendarekin lotutako erronkei erantzuna emateko ikerketa-ekintza proiektuen deialdia.

b) BBK Kuna 2030 Kideak: Bizkaiko/Euskadiko sektore anitzeko aliantza da, 83 erakunderekin, eta lankidetzak eta berrikuntza soziala indartzea du helburu, betiere konpromiso soziala, ekonomikoa eta ingurumenekoa hartuta.

2) Herritarren parte-hartzea: pertsonak ahalduz eta aldaketa-eragile gisa haien gaitasunak sendotuz GJHak lortzen lagunduko duten proiektuak.

a) Auzoko aholku-kontseilua: Bilbo Zaharra, San Frantzisko eta Atxuri auzoen eta BBK Kuna espazioaren arteko lotura ezartzeko xedea du, jarduketa-proposamenak egiteko. Zozketa bidez eratzen da eta BBK Kunari buruzko arlo batzuk elkarrekin erabakitzen dira honetan.

b) The Future Game: The Future Game ekintzazko ikaskuntzaren esperientzia gamifikatua da. Haren bidez, gazteek mende honetako joera eta erronka garrantzitsuenak aztertzen dituzte, beren ingurunean eragina izango duen etorkizun emergentearen ikuspegiak eta prototipoak sortzeko.

c) Ikaskuntza-komunitateak: Hiritarren ahalduz zuzendutako ekimenak, ikaskuntza kolaboratiboa egiten eta jakintza irisgarria eta irekia egiten dutelarik. Interes komuneko erronka baten inguruan ikasteko biltzen diren pertsona-taldeen inguruan sortzen dira. BBK Kunak dinamizazioa, espazioa eta laguntza ekonomikoa eskaintzen dizkie jarduerak garatzeko.

d) Haurkuna/Gaztekuna: Haur eta gazteekin garapen jasangarriarekin lotutako alderdiak lantzeko gunea, esperientzia ludikoen eta lankidetzak-tailerren bidez.

3) Prestakuntza: BBK Kunak etorkizunaren alde egin du, eta horretarako ezinbestekoa da etengabeko prestakuntza eta aldaketei moldatzea.

a) BBK Bootcamps: langabezian dauden pertsonen zuzendutako prestakuntza trinkoak, zeinetan programazio digitalean eta zibersegurtasunean prestatzen baitira pertsonak, % 80 eta % 100 arteko enplegarritasunarekin.

b) GJH inguruko prestakuntza ETEentzat: GJHk enpresaren estrategian barneratzean zentratutako tailerra.

+Programazio gehigarria
+Zerbitzuak

Kuna Lab   Hiritarren partaidetza   Prestakuntza

BBK Kuna Institutua

Kuna aliantzak

OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

1.3. BBK KUNA Institutua

BBK Kuna Institutua zeharkako izaera duen Think Tank proiektua da, BBK Kuna ekimenaren esparruan. Daniel Innerarityk zuzendu eta lurraldean erreferente diren ahotsak eta BBK eta GLOBERNANCEko ordezkariak biltzen ditu. Erronka nagusia datozen urteetarako erronka estrategikoak identifikatzea eta lehenestea da, bai eta horiek egiten hasteko modurik onena zehaztea ere.

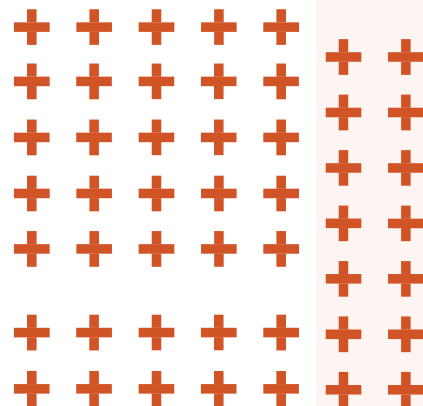
Erronka estrategikoak identifikatzea eta lehenestea, eta, horren ondorioz, zehaztasun-maila desberdineko eta, batzuetan, izaera esperimentaleko ekimenak gauzatzen jarraitzea. Ikerketaren bigarren fase honen analisiak -ekintzara erabat zuzendua- hasiera eta bukaerako datak dituen proiektu edo ekimen batek baino formatu egonkorragoa duten ekimenak denboran ezartzea ari da ahalbidetzen. Hala, BBK Kuna Institutua hurrengo segidaren abiapuntua da: (1) entzutea, (2) esperimentatzea eta (3) erronka lehenetsiei dagozkien erreferentzia taldeak sortzea.

Hiru zutabe horiek BBK Kunaren esparruan elkarri lotuta badaude ere, bereizita garatzeko marjina ere badute.

1.3.1. Adituen Batzordea

Helburuak bete ahal izateko, BBK Kuna Institutuak **“Adituen Batzorde”** bat du, kontsultiboa, banaka parte hartzen duten pertsonen talde batek eratua eta “helize laukoitzaren” eragileen ordezkaria dena. Jarduketa arlo desberdinetan *expertise* eta jakin-mina duten pertsonak dira Batzorde ireki hori osatzen dutenak. Funtzionamenduko bigarren ziklo batean, kide berriak barneratu dira. Aurrekoen interesekin lotuta ez dauden ekarpenak gehitu dituzte, eta profesionalen hurrengo zerrenda eratu dute (orden alfabetikoan):

<https://kuna.bbk.eus/proyecto/consejo-de-personas-expertas/>

Arantza Acha

UN Etxearen Zuzendaria -
UNESCOrentzat Euskal Autonomia
Erkidegoko Elkarte

Beatriz Acha

UPV-EHUko Soziologia eta Lan
Sozialeko irakaslea

Ane Agirre Romarate

Vesper enpresaren bazkide sortzailea

Xabier Aierdi

Soziologian Doktorea eta
Begirune Fundazioaren
Zuzendaria

Jordi Albareda

Enpresen aholkularia eta kontseilaria,
Rais Euskadi Fundazioaren presidentea

Juanjo Alvarez

Nazioarteko Zuzenbide Pribatuko
Katedraduna, Globeranceko Idazkaria

Leire Bilbao

Innobasque Berrikuntzaren Euskal
Agentziaren zuzendari nagusia

Ana Enrich

Ashoka Espainiako Zuzendariordea
Espainia

Guillermo Dorronsoro

Industria Ingeniaritza Doktorea eta
Zabala Innovationen Manager Board
Advisor

Lorena Fernández

DUko nortasun digitaleko zuzendaria

Javier Font
Intelligence& Public-eko
Presidenteorde
Betearazlea

Marta Macho
Matematika Doktorea eta
"Mujeres" blogeko editorea

Agustín Markaide
Oxfam Intermoneko patronatuko kidea
eta EROSKIren Presidente ohia

Cristina Ruiz
Soziologian doktorea, Bilboko
Udaleko zinegotzi ohia

Xabi Uribe-Etxebarria Ekintzailea
berrikuntza eta Adimen Artifizialeko
arlotan

Jorge García del Arco
AQUADATen
sortzaileetako bat

Mikel Mancisidor
Nazioarteko Erlazioen eta
Diplomazian Doktorea, NBEren
Zuzenbide Ekonomiko, Sozial eta
Kulturalen
Batzordeko kidea (2013-2024) (aditu
independentea)

Ivan Marten Uliarte
Zientzia Ekonomikoetan
Doktorea, Orkestraren
presidentea

Ángel Toña
Ekonomia eta Enpresa Zientzien
Doktorea, Eusko Jauriaritzako Enplegu
eta Gizarte Politiketako sailburu ohia

1.3.2. Zuzendaritza Batzordea

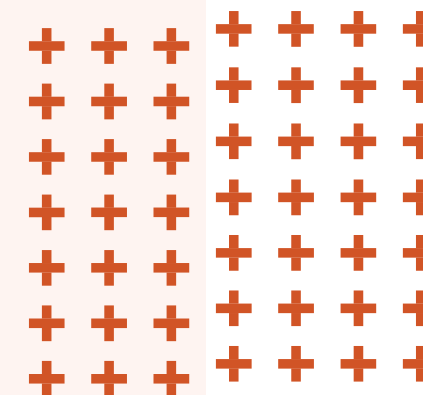
Identifikatutako eta lehenetsitako erronkak gauzatzeari, **Zuzendaritza Batzordea** arduratzen da -**BBK-k** eta **GLOBERNANCE-k** osatzen dute-, non aurretik Kontseiluak identifikatu eta lehenetsi dituen erronka sozialak lantzen dituzten ekimen berritzaile desberdinak sustatu diren eta sustatuko diren, eta baita atzeratu ezin diren besteak ere.

Ikerketa-ekintza proiektuak -"Kuna-co Proiektuak" edo "zero proiektuak" gisa ezagunak -, kongresuak, jardunaldiak edo tailerrak, dira haiek gauzatzeko erabili diren ekimen batzuk, zehazten ari dira edo etorkizuneko erronkak lantzeko bideak zehaztuko dira.

1.3.3. Nazioarteko enbaxadoreak

Adituen batzordeko kideak, printzipioz, eremu desberdinetan tokiko adituak diren arren, *Think Tank* ororen ezaugarriak direla eta, mundu mailako lankidetzarako irekita egon behar du honek. Zentzu horretan, Batzordeko kide berriez gain, Enrique Ganuza (NBE) ere sartu da, nazioarteko enbaxadore gisa.

Enrique Ganuzari esker, BBK Kuna Institututik eta Eusko Jauriaritzarekin elkarlanean, "GJHK betetzeko Euskadiko herri politikak ebaluatzeko metodologiaren garapena" proiektua jarri da abian, "Zero proiektuak" atalean azaltzen dena aurrerago.

BBK KUNA Institutuko Adituen Batzordearen 2022-2023ko jarduera

Jarraian, Adituen batzordeak 2022-2023 zikloan zehar garatutako jarduera deskribatu dugu. Funtsean hurrengoan zentratutako lana: (1) Bizkaiak aurre egin beharko dien erronka estrategikoen inguruan hausnartzea, (2) BBK KUNAtik sustatu eta landu beharko liratekeen gaiak lehenestean parte hartzea, eta berrikuntza gisa, (3) proiektu eratorri desberdinak garatzeaz arduratzen diren taldeei haien irismena zuzentzen laguntzea.

2.1. Adituen batzordearen dinamika 2022-2023

2020ko urriaren 2ko lehen Kontseilu harez geroztik, batez besteko 2 kontseilu egin dira ikasturte bakoitzean. Asko sinplifikatuta, lehen kontseilua udazkenean, ikasturtean landuko diren gaiei lehentasuna emateko eta, bigarrena udan, egindakoaren berri emateko.

Haiek gauzatzeko, alde presentziala eta telematikoa uztartu dira, dinamika konbinatu ugari sortu direlarik: (1) aurretiko prozesuak, linean banakako komunikazioaren eta hodeiko lanaren bitartez, (2) laneko bilerak, aurkezpen eta informazio-saio telematiko eta presentzialak eta (3) banako ekarpenak biltzeko eta hartu-emateko ondorengo lana.

2.2. Lehentasunak ezartzeko prozesua

Batzordeak egindako **lehentasunak ezartzeko prozesua** pixkanaka egiteko eragiketa parte hartzaile eta metagarria da, eta hiru fasetan planteatzen da. Emaitza Zuzendaritza Batzordeak aztertzeko lehentasunen dokumentu edo mapa xehatu bat da, zeinak jarduera zehatzen plana egiteko xedea baitu.

2.2.1. Metodologia

Adituen batzordeak egindako lanak funtsean *design thinking* eta *focus groups* saioetan erabili ohi diren metodologiak uztartzen zituzten dinamikak erabili zituen.

Laburbilduz, hurrengo lau printzipioak nabarmenduko lirateke metodologiaren ardatz gisa:

1. Kolaboratiboa: batzorde-kide guztiak berdintasunean parte hartu zuten gaiak prestatzeko prozesuko fase guztietan, eta erronka bakoitzak behar zituen ezagutzaren zein esperientziaren arlo desberdinak estali zituzten. Eztabaidaren fase bakoitzaren Aurretik, adituen banako hausnarketa egin da, bere *expertise* arlotik egindakoak, bai interesagatik edo kezkatatik. Taldeko

hausnarketari eta taldean lehenesteari gehitutako hausnarketak. Batzordetik kanpoko esku-hartze puntualak ere egon dira, eta ikuspegi desberdinak ekarri dituzte.

2. Pixkanakakoa: memoria honetan adierazitako aldian, Batzordea ez zen hasi hutsetik: (1) Aldez aurretik egindako hausnarketa-lana bildu du, (2) zein gai landu diren eta nola aztertu du eta (3) gai lehenetsien jarduera bat egin du (lehentasunen mapa).

3. Metagarria: lehen fasetik lortu nahi ziren helburuak ezarri ziren neurrian, orokorretik zehatzerako bidea Uneoro aurretik KUNA ekosisteman sustatutako proiektuetan landutako ezagutzei eta lanei onura ateraz egitea erraztu zen.

4. Trans eta diziplina artekoa: lehentasunen mapa egiteak erronka bera garatzeko ikuspegia diziplina anitzetatik abiatuta egiteko aukera irekia izatea ahalbidetu du.

Batzordeak egindako lana KUNAREN eta Globberanceren lantaldeak zehaztu zuen, garapeneko, alderatzeko eta balioztatzeko elementuak tartekatuz.

2.2.2. Garapena

Aurreko memorian azaldu zen metodologia hori nola inplementatu zen. Oraingoan, aipatuko dugu, gaiak lehenesteko Batzordeetan, udazkenean izaten direnak, metodologia berari jarraitu zaiela, eta 3 fase berberak jarri direla praktikan:

1. Gaiak biltzeko lehen fasea, non aurreko ikasturtean identifikatutako gaiak barne hartu ziren, dagoeneko landu badira ala ez, gehi oraingo ikasturtean identifikatutako berriak. Gai lehenetsien zerrenda 60ra arte hedatu zen. Horietako 12 aurreko ikasturteko ikuspegi zehatzarekin landu ziren,
2. Bigarren fasean, identifikatutako gaien multzoaren inguruan hausnarketa egin eta lehenespenak ezarri ziren. Memoria honen 3. puntuan zehazten dira lehenetsitako gaiak
3. Eta, hirugarren fasean, lantzeko lehentasuneko gaiak alderatu eta batzuk hautatu ziren. Fase hori Zuzendaritza Batzordeak egiten du, batez ere egokitasun- eta bideragarritasun-irizpideak kontuan hartuta, eta gaiak ikerketa-ekintza proiektuen bidez landu ahal izatea, beste formula batzuk baztertu gabe, hala nola tailerrak edo kongresuak. Memoria honen 5. puntuan ematen da hautatutako gaiak nola gauzatu direnaren berri.

2.2.3. Ondorioak

Adituen Batzordeak egindako lanak lanari esker, funtsezko hiru gai nabarmendu ziren berriz ere:

1. Hurrengo hamarkadan zehar berrikuntza, ikerketa, ekintza eta dibulgazioa lantzeko zeharkako lehentasunen ardatza jarraitzen dute izaten GJHeK. Zeharkako elementuak, gainera, zehaztapena heterogeneoa eta dinamikoa izatea errazten du (testuinguru, eragile, irismen edo inpaktu aldetik).
2. Europan tokiko ekimenak, ekimen nazional-estatalak eta nazioz gaindikoak erronka partekatu edo komunengurua lerrokatzen dira. Horren erakusgarri da erakunde eta lurralde-maila guztietan lehiaketa-deialdi eta bikaintasun-proiektu gehienek fokua helburu baliokideetan jartzea.
3. GJHei lotutako ekintzak tokiko ingurune espezifikoei gauzatzearen garrantzia; ingurune horietan, erronkak modu zehatz, hautemangarri eta hurbilean adierazten dira, eta, hala, Herritarren parte hartzea errazten da, sortzen diren proiektu-ekintzen gauzatzeko fase guztietan. Ikuspegi orokorra kanpo uzten ez duen alderdi bat da, izan ere, elkarren osagarriak baitira.

2.3. “Lan batzordeak”: bultzatutako proiektuetan parte hartzea

Aurrerago azalduko den bezala, 2022ko udaberrian KUNA-co proiektuen I. deialdia argitaratu zen. Haietan, ikerketa-ekintzako 3 proiektu harri ziren abian. Proiektuak garapen-fase aurreratuan zeudenez, pentsatu zen Adituen Batzordeak, gaiak lehenesteko prozesuan parte hartu zuen heinean, bazekiela zenbateraino gauzatu zitezkeen. Horregatik, Batzordeko kideei planteatu zitzaizkien abian ziren proiektuetan interesgarrienak zirenetan parte hartzea, ahal zuten heinean.

Horrela sortu ziren “Lan Batzordeak”, Adituen Batzordeko kideek eta sustatutako proiektuen arduradunen taldeak. Jatorrian KUNA-co proiektuetarako pentsatuak, beste proiektu batzuetara hedatu zen eredu hau.

2.3.1. “Lan batzordeak”-en dinamikak KUNA-co proiektuekin lotuta

Lehenengo edizioako proiektuetarako, topaketa bakarra egin zen ia amaitutako proiektuekin, horien emaitza aurreikus zitezkeena ezagutzeko eta azken fase horretan hobetu zitezkeen ideiak emateko. 2023ko ediziorako, bi topaketa egitea erabaki da: (1) lehen topaketa, non proiektu onuradunen arduradunek beren proiektu-proposamenaren xehetasunak azaltzen baitituzte, eta Kontseiluko kideek beren argibideak ematen baitizkiete ikuspegi eta irismena hobetzeko, eta (2) bigarren topaketa, proposamenaren garapen eraginkorra ikusteko.

2.3.2. Esperientziak partekatzeko topaketa irekia

2023ko azaroaren 15ean, “Kuna ekosistemaren” topaketa irekia izan zen, non lehen edizioako KUNA-co proiektuen arduradunek emaitzak eta esperientziak partekatu zituzten. Bigarren edizioak, aldiz, une hartan egiteko ziztuzten proposamenak aurkeztu zituzten. Topaketari esker, taldeak harremanetan jarri ziren, eta agerian geratu ziren “helize laukoitzak” ikuspegiak KUNA-co proiektuen ezaugarriko proiektu baten garapenean dituen onurak.

Topaketan, Sergio Garcia (UPNA-Globernance) bertaratuei azaldu zien

“Lankidetzaren ahalmena ateratzea erronka konplexuei erantzuteko: teknikatik harago joan beharra”

Hemen ikus daitezke hitzaldia:

https://www.youtube.com/watch?v=v54RIWPhQLs&list=PLWs00DhMG9LfEwDw_gIkGwCO3VG0_-GEit&index=3

Gai lehenetsiak

3. Gai lehenetsiak

Aurrekoetan bezala, lehenetsuneko gaiak nazioarteko erakunde gehienetan ikus daitezkeen laneko gai lehenetsien lerrotik doazen gai gehienekin bat egiten dute. Halaber, gai lehenetsiek agerian jarri zuten Nazio Batuek zehaztutako Garapen Jasangarriko Helburuen esparruarekin lerrotatzearen garrantzia.

Halere, horrek ez du esan nahi lehenetsun mapa honen arabera *BBK KUNA Institutuak* sustatutako proiektuek eta ekintzek existitzen diren programak errepikatu behar direnik. Horren arrazoia da, neurri handi batean, gaiak lehenetsun eta erronka transnazionalekin bat badatoz ere, gaiak zehaztea eta inplikaturako eragileak tokikoak direla nagusiki, horrek dakartzan berezitasunekin. Hortaz, gaien planteamendua egungo erreferentziako berrikuntza dinamiken azpian dagoen tokikoa-globala elkarrizketaren logikaren barruan sartzen da. Esparru horrek, azken batean, KUNA proiektua kokatzen laguntzen du, ingurune hurbila eraldatzeko funtsezko gune gisa, ikuspegi globalarekin eta lurraldean talentua erakartzeko eta artikulatzeko gune gisa, nazioz gaindiko erronkei erantzun ahal izateko.

2023ko urtarrilaren 18an egindako saioan, aurreko ziklotik jasotako gaiak eta ekarpen berriak aztertu ziren, eta haiei lehenetsun eman eta lehen hautespena egin zen. Bloketan antolatuta aurkeztu dira:

TEKNOLOGIA:

- Efektuen analisia, bai negatiboak (erabilera okerra, mendekotasuna) bai positiboak, eraikitzaileak.
- Fakenews, "anti" narratibak, eraginak demokrazietan.
- Gizakion eta makinaren arteko erlazioaren eboluzioa eta ikuspegia.
- AAren inpaktua hezkuntzan: hezkuntza birpentsatzea erronka honi aurre egiteko.
- Adimen artifiziala: berriz definitzea zer den ekarpena, zer den sormena: gizakiok bakarrik sortzen dugu disrupzioa.
- Nor geratuko da kanpoan? AAren alborapenak gutxiengoekin.

HEZKUNTZA SISTEMA:

- Irakasleekin lan egitea. Sare sozialak, AA, etab. Inpaktu handia: erabilera okerra, sozializazioa, zibersegurtasuna, mendekotasuna, arriskua/aukera.
- Inklusibitatea eta bikaintasuna bermatzen duten hezkuntza sistemak: nola lagundu talentuari (atxikitzea eta ekintzailatza).
- Zientzia kultura: jarrera jakintzarekiko (zientziaren pertzepzio aldaketa. Adib.: covid txertoak zientziagatik edo familia maite duzulako).

TALENTUA:

- Talentu disruptiboa erakartzea.
- Sortzea, sustatzea, atxikitzea.
- Zaintzen kategoria garatzea.

MIGRAZIOA:

- Migrazio ibilbide zabalagoak: gaitasunei onura ateratzea.
- Nola doi dezakegu behar bat edo dei bat? Eta, nola erakutsi hiritarrek kualifikatutzat hartzen dituzten profilak: emakume sendagileak, ingeniariak...?

LONGEBITATE BERRIA:

- Digitalizazioak kanpo utzi ditu adindun pertsonak.
- Identitate berriak-pertsona gazteak, hirigintzako eredu berria.
- Zaintzen sistemaren berrikuspena (adib.: egoitza ereduak).

URA / BALIABIDEAK

- Arazoak konektatzea PIB&PERTES2-rekin.

KONTSUMO ARDURATSUA:

- Teknologia, moda, etab., zein palankari eragin behar zaio jokabideak aldatzeko? Zein pizgarri ezar daitezke? Zein eragin izan dezake banakoaren jokabidearen aldaketak? Eta pertsona multzo batenak?

AUZOLANA:

- Gizarteak egun indibidualtasunerako/hedonismorako joera

KULTURA:

- Aisialdi / industria gisa.
- Senior biztanleak.
- Presentzia kultura, partekatua, partaidetua.
- Jarrerak aldatzeko bektore gisa.
- Euskara eta euskal kultura etorkinetan.

LEHEN SEKTOREA / GASTRONOMIA:

- Esku-hartze kanpaina (Bihar / Kolapso)
- Aztarna ekologikoa uretan zentratuta (ura baliabide mugagabe eta eskuragarritzat hartzen da).

GOBERNANTZA:

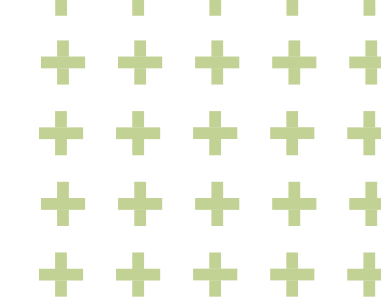
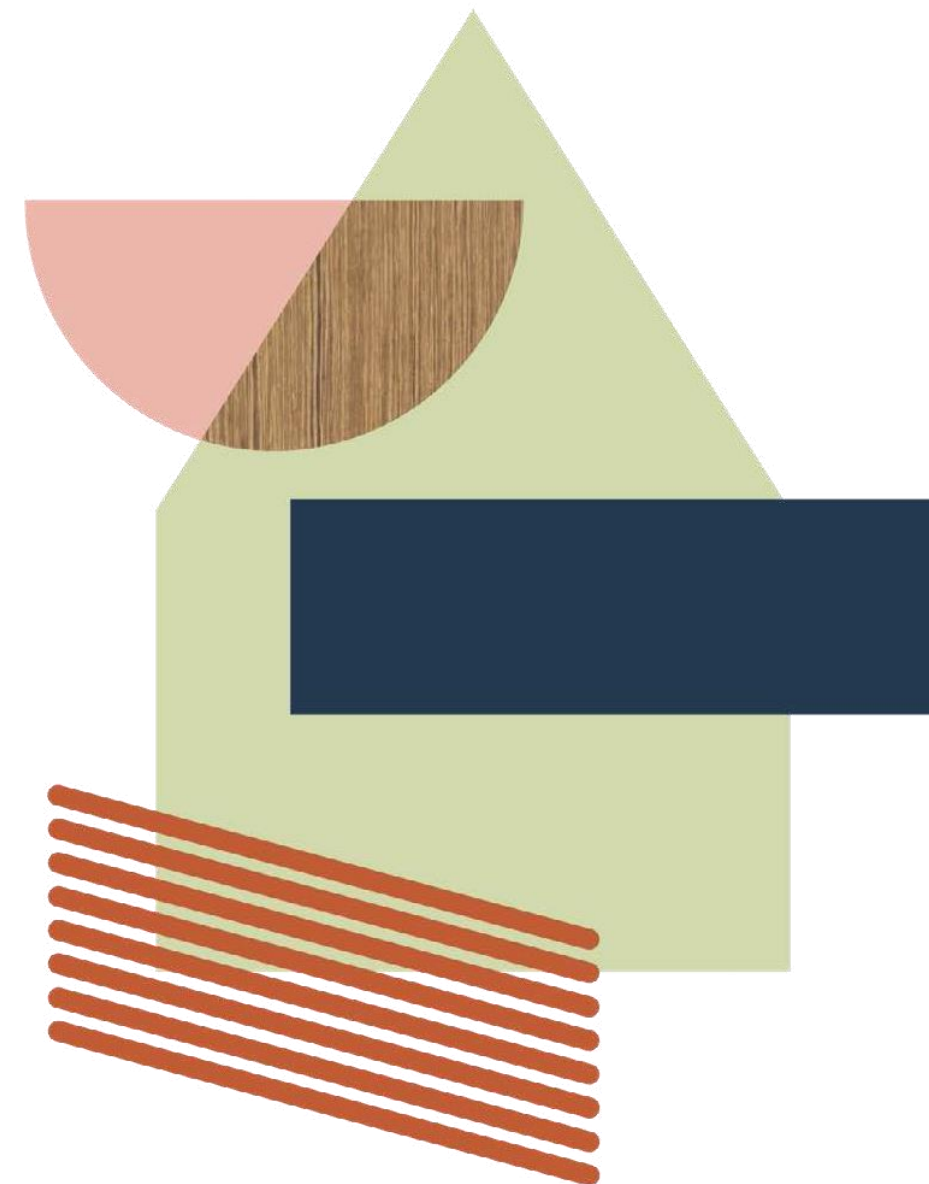
- Jokabide aldaketak gobernantza ereduetatik.

ZEHARKAKOA:**NAZIOARTEKORATZEA:**

- Inor jorratzen ari ez den etorkizuneko guneak bilatzea.
- Esperimentatzeko lurralde txiki egokia.
- Proiektuei nazioarteko maila ematea: partekatu, ikasi, zabaldu.
- Euskadira inbertsio handiak erakartzeko aukerak identifikatzea, PERTEen aukerak (Adib.: Syracuse AEB, hiria aldatu inbertsioa - inbertsioa erdieroaleen fabrikan)

DEIALDIA HOBETZEKO PROPOSAMENAK:

- Nazioarteko partnerrak: hori gertatzea sustatzea.
- Inplikazio handiagoa hautatzean eta diseinuan.
- Hautagai proiektuen aurkezpen fisikoa.
- Proiektuen zabaltze oso garrantzitsua: gizarteari itzultzea.

Gai lehenetsiak gauzatzeari 2022-2023

2022 eta 2023an egindako Batzordeetan, bultzatu behar diren proiektuen proposamenen eta haien gauzatzeari berri eman da. Zuzendaritza Batzordeak egin ditu jardueren proposamenak, Adituen Batzordeak gai lehenetsien analisiaren ondorioz - bideragarritasuna eta aukerak aztertuz egindakoa-.

Aurreko ikasturtean bezala, analisiaren prozesuan zehar, BBK KUNA Institutuak sustatutako "zero" proiektuak Batzordeak ezarritako lehentasuneko gaiekin bat zetozela egiaztatu zen berriz ere, eta haiek gauzatzeko modua zela geratu zen agerian.

Azken batean, jarduera-proposamena osatu egin da (1) abian dauden ikerkuntza- eta ekintza-proiektuekin ("zero" proiektuak), (2) Kuna-co Proiektuak deialdiaren bidez bultzatutakoekin eta (3) hausnarketa-prozesuak zabaltzeko eta bultzatzeko beste ekimen batzuekin.

4.1. Ikerketa-ekintza proiektuak abian

4.1.1. Zero proiektuak

"Zero" proiektuak ikerketa eta ekintza proiektuak dira, eta, garrantziagatik eta aukera-arrazoak direla eta, luzamendutan ibili gabe ekin zaie, haien diseinuan eta garapenean BBK Kunaren ezaugarriak barneratzen dituzte. Hau da, ikerketa eta ekintza proiektuak dira, eta nola edo hala, helize laukoitz deritzonaren eragileak parte hartzen dute haietan: Akademia-Hiritar antolatutako ala ez-erakunde publikoak.

Bigarren ikasturtean, (1) aurreko memorian aurkeztutako "Lehiakortasun jasangarriko" proiektuarekin jarraitu da, (2) "Bakarzain: Nahi gabeko bakardadeak eta zaintzak" Proiektuaren jarduera eratorri bat egin da eta (3) "GJHK betetzeko Euskadiko herri politikak ebaluatzeko metodologiaren garapena" helbururako "zero" proiektu berri bat bultzatu da.

4.1.1.1. ESG ziurtagiria (Environment-Social-Governance) edo lehiakortasun jasangarrikoa

Aurreko jarduera-memorian esaten zen bezala, proiektu honen asmo handiko helburua da enpresari laguntzea lehiakortasun iraunkorraren kontzeptuari lotutako enpresa-eredu berrirantz. BBK berak estrategikotzat ematen duen birdefinizioa.

Aurreko jarduera-memorian esaten zen bezala, proiektu honen asmo handiko helburua enpresari laguntzean datza lehiakortasun iraunkorraren kontzeptuari lotutako enpresa-eredu berrirantz. BBK berak estrategikotzat ematen duen birdefinizioa.

Egindako ikerketa teoriko praktikoa, jokabide eta enpresa jokaera parametro batzuk zehaztu dira, besteak beste, soldata berdintasuna, enpresa jarduerako zentroen lokalizazio politika, teknologia guztion onerako edo ingurumen jasangarritasunaren alde lan egitea. Horiek, jokaera bektore horiekin konpromisoa duten enpresa guztien onespenean (ziurtagiriak) eman ahal izateko aukera irekitzen dute. Bizkaiko Lurralde Historikoko enpresa txikiak, ertainak eta handiak, kalitatezko enplegua sortuz balio soziala ekartzen dutenak eta ingurumen erantzukizunarekin eta sozialarekin jarduten dutenak, aberastasuna ekartzen dute balio-kateak eta gizartearen onerako, oro har.

Proiektuak ondorioztatu du, halaber, lehiakortasun iraunkorra hiru ildo osagarriren bidez lor daitekeela:

- **Komunikazioa:** Enpresek lortu dituzten ASG helburuak azaltzea (ingurumena, sozialak eta gobernanzakoak).
- **Lorpenak:** Esfortzuak ingurumen adierazleak, sozialak eta gobernanzakoak nabarmen hobetzean zentratzea.
- **Estrategia:** Lehiakortasun jasangarria lortzeko ekintzak, prozesuak eta sistemak zehaztea.

Hiru sistema horiek funtsezkoak dira lehiakortasun jasangarria optimizatzeko. Hala ere, hori lortzeko prozesua eta planak enpresen eta jarduten duten ingurune globalaren arabera izan daitezke, bai eta gako diren aldaketa-palanken arabera ere.

4.1.1.2. Lehiakortasun jasangarriko BBK-Globernance BEHATOKIA (2024 AURRERAPENA)

Zalantzarik gabe, lehiakortasun jasangarriranzko bide honetan, ezinbestekoa da, batetik, egoeraren diagnosa egitea ingurunean aldaketarako zein palanka diren nabarmen jakiteko, enpresa sistema lehiakor eta jasangarri baterantz indarrak batzeko. Gainera, analisi globaleko sistema hori, aldaketa-palanekin, enpresa bakoitzaren ekintza-plan indibidualarekin aberastuko da, eta, plan hori aplikatzean, estrategikoki lortu ahal izango ditu lehiakortasun jasangarrira bideratutako emaitzak. Horretarako, 2024an zehar, Lehiakortasun Jasangarriko BBK-GLOBERNANCE behatokia sortuko da. Enpresa-foroak, adituak, banakako analisiak eta analisi globalak, eta enpresak lehiakortasun iraunkorrerantz proiektatzeko sistemak (adibideen eta gomendioen bidez) izango dituen behatokia, eta lehiakortasun jasangarriaren ereduaren arrakastaren bermea izango da.

4.1.1.3. Bakarzain: Nahi gabeko bakardadea eta zaintzak

Memoria honek hartzen duen aldia baino lehenago egindako ikerketaren ondorioz, "SOLEDADES: Una cartografía para nuestro tiempo" (Plaza y Valdes) liburua argitaratu zen. Bakardadearen lanketa teorikoan oinarritutako ikerketa lan honek, haren lanketa enpirikoan izan du jarraitutasuna.

2022ko ekainean zehar, KUNAk eta eragile independenteek bultzatutako Auzoko aholku-kontseiluaren San Francisco Auzoko bizilagunekin argazkigintza parte-hartzaileko tailerra edo Photovoice bat egin zen. 4 saiotan, kamera eskuan, hauxe landu zen: (1) emozioak argazkitan atera daitezkeen, (2) pandemiak eta etxeratzeak zer ekarri zuen eta (3) zer ulertzen zen bakardade eta ausentzia gisa. Azken saioan, ezagutza itzultzeko eta ebaluatzeko moduei buruzko eztabaida egin zen.

2023ko urrian, KUNAn egindako tailerreko partaideekin elkarlanaren liburu bat egin zen, eta 2024ko otsailaren 26an argitaratu zen, "SOLEDADES HABITADAS. Pliegues de la cotidianidad" izenburuarekin.

Liburua argitaratzeaz gain, proiektuak beste ondorio batzuk atera ditu, eta jarraitzen du ateratzen. Proiektuaren inguruan sortutako komunitatearekin lotuta, parte-hartzaileek ondorioztatu dute (1) argazkiak bakardadeari edo ausentziari lotutako esperientziak adieraztea erraztu duten elementuak izan direla, (2) tailerrean konpainia-gune bat aurkitu dutela, (3) tailerra oraindik jorratu ez diren gaiak jorratzeko gunea izan dela eta (4) tailerra bakardadearekin eta ausentziarekin lotutako gai intimoak jorratzeko erreminta egokia izan dela.

Bestetik, proiektuaren dibulgazioa oso osoa izaten ari dela ziurta daiteke, bai maila mediatikoan bai irratan. Gainera, bi liburu aurkeztu dira, emaitzak zientzia kongresuetan aurkeztu dira, ikerketa mintegietan parte hartu da eta tailerrean parte hartu dutenen argazkien erakusketa ibiltari bat egin da.

Bukatzeko, adierazi behar da proiektuari jarraitutasuna emateko aukera baloratzen ari dela, KUNARI lotutako ikaskuntza-komunitate gisa.

4.1.1.4. Euskadin GJHak betetzeko herri politikak ebaluatzeke metodologiaren garapena

Eusko Jaurlaritzarekin lankidetzan, Garapen Jasangarriko Helburuak (GJH) lortzeko Euskadiko politika publikoak ebaluatzeke metodologia garatzen duen proiektu bat bultzatzen ari da. Metodologia horrek oreka orokorreko eredu konputagarri batean oinarritutako kontabilitate sozialeko matrize bat diseinatzea dakar. Badira erreminta hau duten herrialdeak eta estatu federatuak, baina Euskadin orain arte ez zegoen. EUSTATen lankidetzaz zuzenari esker, azaldutako tresnak ari dira sortzen.

Metodologia hori baliagarria izango da GJHen aurrerapenak ebaluatzeke, baita beste politika publiko batzuk ebaluatzeke ere; beraz, aurreikusitako onura ukazina da. GJHak betetzean aurrerakuntzen kasu zehatzerako, erabakiko diren herri politiken emaitzak simulatuko dira, GJHetan duten inpaktua ikusi ahal izateko. Baliteke simulazio horien emaitzak gobernuko programaren diseinua doitzeko ahalbidetzea.

Proiektuak arlo horretako nazioarteko adituak ditu eta ikertzaileen talde bat, egoitza Euskadin dutenak gehienbat. Proiektu honetan garatutako ezagutzak tokiko ikerketa-sarea elikatzea aurreikusten da.

4.2. Ikerketa-ekintza proiektuak KUNAn: KUNA-co proiektuak

2022An burututako Kuna-co Proiektuen lehen deialdiarekin lotutako iazko memorian iragarri genuen bezala, deialdia Euskadin oro har eta Bizkaian bereziki Agenda 2030ari lotutako erronkei irtenbidea eman nahi duen norgehiagoka deialdia da, Bizkaiko lurraldean aldaketak eragite aldera.

Are zehatzago, BBKk BBK Kuna Institutuak hautatutako eta lehenetsitako erronkei erantzuna emateko berrikuntza sozialeko proiektuak finantzatu nahi ditu.

Proiektuak eragile anitzeko taldeek aurkeztu beharko dituzte (helize laukoitzeko bi eragile ordezkari gutxienez, bakoitza izaera desberdinekoa: unibertsitatea, enpresa, herri administrazioa edo gizarte zibil antolatua.) gaiaren inguruko ikerketa proposamena aurkeztuko dute, gutxienez, transferitu eta aplikatu ahal izango den ekintza izango duena emaitzatzat.

Hemen ikus daitezke deialdiaren baldintzak:

<https://kuna.bbk.eus/proyecto/kuna-co-proiektuak/>

Memoria honek hartzen duen aldian, bi deialdi egin dira.

4.2.1. BBK KUNA-co proiektuen I. deialdia (2022)

Hauek dira entitateek 2022an erantzundakoak ikerketa proiektu eta ekintzen bitartez:

- Migrazioa eta oparotasuna: garapen ekonomiko eta sozial inklusiboa.
- Trantsizio digital humanista.
- Gastronomia jasangarria: Gastronomia jasangarriko ereduarekin lotutako lehen sektorearen garrantziaren justifikazioaren analisisa lurraldeko identitate-adierazle gisa.

Migrazioa eta Oparotasuna jorratzeko aukeratutako proiektua: Garapen Ekonomiko eta Sozial Inklusiboa Ertzean izan zen, zeinaren helburua zaintzen sektorean lan egiten duten jatorri atzeritarreko pertsonen enplegarritasuna eta bizi-kalitatea hobetzea den, mendekotasunak dituzten edo ezintasunen bat duten pertsonen etxean eta/edo erakunde sozialean orientazio, laguntza eta prestakuntza zerbitzua diseinatu eta emateko. Hurrengoek garatzen dute proiektua: Grupo Servicios Sociales Integrados S.Coop., Grupo SSI, Ignacio Ellacuría Fundazio Soziala, Ikuspegi - Observatorio Vasco de Inmigración eta Deustuko Unibertsitatea.

Trantsizio digital humanistaren erronka Deustuko Unibertsitateko HUME taldeak Wikitokiren eta lau eremu desberdinetako eragileen laguntzarekin garatutako proiektuarekin landu da: zibersegurtasuna, datu pertsonalen babesa, gobernu irekia eta gizarte zibila. Helburua da Bizkaian Trantsizio Teknologiko-Digitalaren (TTD) gobernantzaren berri emateko

mekanismoak identifikatzea eta ebaluatzea da, GJHak lortze aldera.

Azkenik, Trantsizio digital humanistaren erronka Deustuko Unibertsitatearen HUME taldeak garatutako proiektu batekin jorratu da, Wikitokiren eta lau eremu desberdinetako eragileen laguntzarekin: zibersegurtasuna, datu pertsonalen babesa, gobernu irekia eta gizarte zibila. Bizkaiko Trantsizio Teknologiko-Digitalaren (TTD) gobernantzaren berri emateko mekanismoak identifikatzean eta ebaluatzean datza, GJHak lortze aldera.

4.2.2. BBK KUNA-co proiektuak II. deialdia (2023)

Deialdiaren bigarren ediziorako, hobekuntzak egin ziren eragile desberdinen parte-hartzea errazteko eta proposamenen aurkezpene errazteko. Adibidez, aurkezteko epea ireki ondoren, ate irekien jardunaldi bat egin zen (Infoday) deialdiaren xehetasunen berri emateko, eta bertara gonbidatu ziren, lehenik eta behin, BBK Kunako ekosistematik gertuen dauden eragileak.

Hauek dira oraingoan proposatutako erronkak:

a. Teknologia onerako – Tech for good

b. Migrazioa eta talentua

c. Longebitate berria

Teknologia onerako erronka (denon onerako ulertu behar da), Intered Fundazioak eta Deustuko Unibertsitateko Balio Sozialen Deusto Taldeak jorratzen du.

Proposamen hau Adimen Artifizialaren potentzialtasunak kritikoki aztertzen ari da, eta, bereziki, Bizkaiko gizartean indarkeria matxistak desagerrarazteko ChatBots modalitateak. Are zehatzago, aurreko bi esperientzia: FEMBOT eta HEurope IMPROVE europar proiektua, erreminta horien benetako potentziala eta haien muga nagusiak zehazteko. Ezagutza sortzera bideratzen da proiektua, enpirikoki kontrastatutako funtsezko elementuak izateko helburuarekin, tresna teknologiko horiek martxan jartzeko eta behar bezala aplikatzeko, 5. GJHri ekarpena egiteko.

Migrazioa eta talentua erronka Asociación camino al barrio elkarteak ari du egiten, Begirune Fundazioarekin batera. Otxarkoagako Prestakuntza zentroan eta Zabaloetxe Harrera Zentroan 2021. eta 2022. Urteetan arrakastaz garatutako jarduerari ematen dio jarraitutasuna. Izan ere, berretsi baitzen 13 eta 17 urte bitarteko bakarrik dauden adingabeek (MENAK) elkarriketen eta analisien bitartez

generoari, sexu aniztasunari eta haien eskubideei buruzko jarrerak eta kultura kontzeptuak lantzeko beharra, eta baita talde honek emakumeen eskubideen inguruan duten nozioa lantzekoa ere.

Lehenengo edizioko helburua zaintzen sektorean lan egiten duten jatorri atzerritarreko pertsonen bizikaltatea hobetzea bazen ere, bigarrenean, fokua zabaldu eta beste talentu batzuk bilatzea izan zen. Horretarako, kultura kontzeptuekin lotutako komunikazio beharrak aurretik landu beharra ikusi da.

Longebitate berria Bizkaiko Industria Ingeniariei Elkargo Ofizialak, Bilbao Metropoli 30ek eta Plataforma 50ek jorratzen duten erronka da.

EBren proiektzio demografikoek lan-bizitza agertoki luzeagoak hartzen dituzte barne. Aldaketa hau desafioa da, eta tentsio guneak ditu, bai erakundeentzat bai pertsonentzat. Ikerketa/ekintza proiektu pilotu bat planteatzen da: “Certificación en Ingeniería Friendly para las transiciones laborales”, izan ere COIBk beharrezkotzat ematen baitu haren elkargokideen garapen profesionalen gain lan egitea, bai lan inguruneetan aktibo daudenen aurrean, bai haietatik kanpo badaude eta behar badute edo berriz barneratu nahi badute.

Bestetik, 2023ko azaroaren 15ean, tailer bat antolatu zen unera arte egon diren bi deialdietako proiektuen arduradunen artean esperientziak eta hausnarketak partekatze helburuarekin. I.deialdiko bukatutako proiektuen arduradunek (2022) zalantzarik gabe, II deialdiko proiektuetara

Ikerketa proiektuan helize laukoitzeko eragileak barneratzea luzatzearen komenigarritasuna, nahiz eta denbora eraman, emaitza askoz aberatsagoa lortzeko, ikuspegi anitzei esker.

Tailerra osatzeko, UPNA Nafarroako Unibertsitate Publikoko irakasle eta Globeranceko ikertzailea den Sergio Garciak, hausnarketak eta proposamenak partekatu zituen bertaratu zirenekin, eta erronka konplexu horri aurre egiteko lankidetzaren ahalmena eta teknika horretatik haratago joatearen beharra ondorioztatu zuen.

Hemen ikus daiteke hitzaldi osoa:

<https://www.youtube.com/watch?v=v54RIWPhQLs&t=3s>

4.2.3. BBK KUNA-co proiektuen III. deialdia

Aurrerapen gisa, hauek dira 2024ko deialdirako erronkak:

1. Hezkuntza eta berdintasun eza: eskolaz kanpokoak

Erronka honek kultur edo kirol ibilgailu bat erabiliz eskolaz kanpoko jardueretarako irisgarritasun-beharrak identifikatzeko gai diren proiektuak bilatzen ditu, baztertzeko arriskuan dauden haur gisa identifikatutako haurren integrazioa hobetzeko benetako gaitasunak duen proiektu pilotu berritzaile bat proposatzen dutenak.

2. Migrazioa eta talentua: enplegu digitalak

Erronka honen xedea migratzaileen gaitasun digitalak sakontzean zentratutako proiektuak bilatzea da, gero eta lehiakorragoa den lan merkatuan sartzeko gakoa izan baitaiteke. Talde horien enplegarritasuna areagotzeko lanketa bat lortu nahi da, lan merkatuan eskaintzen diren enplegu berriak, garbiro digitalak, benetan atzitu ahal izan ditzaten.

Ikus daitekeenez, migrazioaren gaia egun arte izan diren hiru deialdietan landu da. Ertz ugariko erronka konplexua, lehenengo deialdian zaintzan aritzen diren atzerritarren enplegarritasuna hobetzean oinarrituta definitu zenetik eboluzionatu duena. Komunikazio hobea lortzeko kultura-gakoak ezagutu behar direla, eta, azkenik, kolektibo horren enplegarritasun-aukera zabaltzeari ekin behar zaiola geratu baita agerian, enplegu berrietarako digitaletan trebatuz.

4.3. Lehentasuneko gaiak bultzatzeko beste proiektu batzuk

4.3.1. Green Digital Conference

BBK Kuna Institutuaren jardueren aurreko memorian aurreratzen zen bezala, azkenean, eta Bilboko Udalarekin elkarlanean, Green Digital Conference egin zen 2022ko azaroaren 17an eta 18an, ingurumen jasangarriko ikuspegia trantsizio digitalean sartu beharra lantzeko helburuarekin. Bilbao European Encountersen IX. edizioaren esparruan egin zen. Nazioarteko mailako hizlarien parte hartzearekin, ekitaldiaren helburua trantsizio ekologikoa eta energetikoa digitalarekin lerrokatu behar diren inguruan hausnartu zen, Garapen Jasangarriko Helburuak eta 2030 Agendakoak lortze aldera.

Adimen Artifiziala eta ekonomia digitala, oro har, jasangarri gisa aurkezten badira ere, baliabide eta energia kontsumo ikaragarri handia dute. Sareen eta produktu elektronikoen fabrikazioa eta mantentzea askoz ere handiagoa da kontsumo-ondasunak baino; konputazio-zentro eta datuak hodeiak biltegitatzeko zentro handiek CO2 isurien aztarna handia dute; eta kontsumo elektrikoa hain da handia, non hari lotutako karbono isuriak izugarriak diren. Hortaz, premiazkoa da bi trantsizio horiek lerrokatzea erakundeen, enpresen, ikerketa zentron, hirugarren sektoreko erakundeen eta, oro har, hiritarren arteko lankidetzaren adimendunaren bitartez.

Bi jardunalditan zehar, eta lehen mailako hizlariei esker, erronka global honetan oinarritu zen, eta trantsizio ekologikoaren eta digitalaren arteko sinergiak, praktika egokiak eta desegokiak eta abar jorratu ziren. Horretarako, ekitaldiak ahotsa eman zien lau arlotik etorritako profil desberdinei: akademia, enpresa, herritarrak (antolatuta eta orokorra) eta erakundeak. Gainera, ekitaldiaren ondorio gisa, ‘Declaración de Bilbao (2022) por una digitalización sostenible y verde y por un uso de las tecnologías digitales para afrontar la emergencia climática’ delakoa formalizatu zen.

Green Digital Conferencen inguruko informazio guztia hemen:
<https://greendigitalconference.eus/>

4.3.2. Teknologiaren geopolitika

Udalarekin lankidetzaren-lerroari jarraituz, eta Bilbao European Encountersen X. edizioak emandako esparrua baliatuz, 2023ko azaroaren 9 eta 10 egunetan ospatu zen nazioarteko “Teknologiaren geopolitika” konferentzia.

Mundu mailako politikan gertatzen ari diren aldaketak ezin dira ulertu teknologia eta hark globalizazioan izan duen inpaktua kontuan izan gabe. Izan ere, teknologia bera borroka-eremu berria bilakatu baita munduko lidergoaren jokoan. Duela hainbat urtetik hona, teknologiek, digitalizazioaren ingurukoak gehienbat, eragin disruptiboak izaten ari dira harreman geoestrategikoetan eta erakunde globaletan.

Inpaktu teknologikoaren ondoriozko egungo paisaia politikoa espero zitekeenaren oso desberdina da. Digitalizazioari dagokionez, erregimen liberal batetik pribatibo eta itxi batera joan gara, lankidetzatik norgehiagokara. Aldaketa teknologikoak mendekotasun globala gatazka-gune bihurtu du. Subiranotasunaren lurraldeko kontzepzioak garrantzi politikoa irabazi du.

Teknologiaren inguruko egungo gatazkak zerikusi handia du horrekin. Interneten asmo oneko administrazioa zirudiena halakoa ez zela agerian geratu zen Snowdenek 2013an egindako argitalpenekin. Ameriketako Estatu Batuak botere hegemoniko bihurtu ziren, Internet arautzeko eta ordena digital globala menderatzeko gai zirela uste baitzuten. Mende honen hasieratik, Errusiak, Txinak eta Europar Batasunak modu eta estrategia propioen bidez erantzun diote asimetria horri. Espazio digitalaren zatikatzea boterearen kartak modu orekatuagoan banatzeko saiakera baten ondorio da, eta agerian uzten du zeinen urrun gauden ondasun publiko global batetik digitalizazioari dagokionez.

Green Digital Conferencen inguruko informazio guztia hemen:

<https://bilbaoeuropeanencounters.org/edicion-2023/>

4.4 Erreferentzia - entitateak

Aurreko jardueren memoriak estalitako zikloan zehar, erronka estrategikoak identifikatzea eta lehentasunak ezartzea lortu zen, eta baita hainbat formularen bitartez haiek lantzea ere (ikerketa eta ekintza proiektuak, kongresuak...).

Oro har, fase esperimentalak izan da, eta parte hartu duten taldeek zuzenean aplikatutako ezagutza, KUNA-co proiektuen deialdiko proiektuak esaterako, zein eguneko gaiaren inguruan ezagutza sakonago bat sortu duen.

Aurreikusitako logikari jarraiki, hurrengo zikloan -memoria honetan sartzen dena- fase esperimental honetako emaitzak aztertu dira, erronka horietako batzuk etengabe lantzen jarraitzea interesgarria den ala ez zehazteko. Horretarako, erronka batzuentzat lantalde zehatzak bultzatu dira. Are zehatzago, nahi gabeko bakardadeari buruzko Bakarzain proiektua, BBK beraren ikaskuntza-komunitate baten sartu dira. Eta 2024n Lehiakortasun Jasangarriko Behatoki bat eratuko da (BBK-Globernance), ESG ziurtagiriaren proiektuari jarraipena emanaz. Azken finean, lantaldeak lantzen ari diren gaietan erreferentziazkoak diren entitateei forma emanaz.

4.4.1. Hezkuntza ingurune digitaletan

Aurrerapen gisa, aipatu beharra dago **Bilbao European Encounters** direlakoen 2024ko edizioa BBK Kuna Institutuaren adituen batzordearen lehentasuna duten gaietako baten inguruan hausnartzean zentratuko dela: hezkuntza ingurune digitaletan.

Gizartearen eraldaketa digital baten helburua partekatutako froga moduan instalatu da. Europar Batasunaren ildo estrategiko nagusietako batek hori lortu nahi du. Izen hori hartzen duten ministerioak ugaritzen ari dira, horretaz arduratzen diren pertsonak dituzte enpresek eta unibertsitateek, eta gure familietan ere, seme-alabek aholkuak ematen dizkigute ingurune digital berri eta, batzuetan, oldarkorren. Pentsa beharko dugu ea helburuak, izenak eta karguak aipatu ondoren, dimentsio horiek aldatzeak zer esan nahi duen eta teknologiaren eta gizartearen arteko harremana ondo ulertu dugun hausnartu behar diren.

Eraldaketa bat egin nahi denean, lehenik eta behin jakin behar da zertan datzan, zer alde dagoen sektore batean dirua injeztatzea mugatzen diren beste gauza batzuetatik, proiektu izar batean fokalizatzen dira eta ez dituzte egin nahi ziren sakoneko aldaketak. Eraldaketa digitalak arazoak zein diren, era digitalean zein egitura eralda daitekeen eta dagozkien pertsonak, eragileak eta erakundeak nola inplikatu hausnartzea eskatzen du. Ez dezagun ahaztu eraldaketa digitalaren benetako subjektua gizartea

dela; eraldaketa digitala behar duena gizartea da, eta ez Estatuak.

Eraldaketa digitala ez da produktu analogiko bat digital egitea. Eraldaketa bat bada produktua eta prozesua aldatzen delako da. Ez da gauza bera beste modu batean egitea, beste gauza berri bat egitea baizik. Adibidez, ekintza administratibo bat, komunikazio bat, ikaskuntza eta irakaskuntza, arreta, kultura kontsumoa, pribatutasuna edo negoziokoak.

Are zehatzago, hezkuntzak ingurune digitaletan erronka anitzak ditu aurre egiteko, eta haiek ikasleei zein irakasleei eragiten diete. Erronka nagusietako bat arrakala digitala da, ikasle guztiek ez baitute gailu teknologikoetarako edo kalitatezko Interneteko konexiorako sarbiderik. Berdintasun eza horrek hezkuntza desberdina sortzen du. Ikasle batzuek besteek baino aukera gehiago dituzte, eta horrek desberdintasun sozioekonomikoak areagotzen ditu.

Beste erronka nabarmen bat egokitzapen pedagogikoa da. Irakaskuntza-metodo tradizionalak ez dira beti eraginkorrak ingurune digitaletan, eta horrek eskatzen du irakasleek gaitasun teknologiko eta didaktiko berriak garatzea. Gainera, aurrez aurreko interakziorik ez izateak zaildu egin dezake ikasleen aurrerapenaren jarraipena egitea eta ikasteko zailtasunak hautematea, eta beharrezkoa izan daiteke ikasleen errendimendua eta ongizatea ebaluatzeko tresna zehatzagoak garatzea.

Bukatzeke, denboraren kudeaketa eta kontzentrazioa beste erronka bat da. Ingurune digitalean, etengabe daude distrakzioak, eta ikasleek neke digitala senti dezakete, pantailak denbora luzez erabiltzeagatik. Ezinbestekoa da hezitzaileek zein ikasleek haien denbora modu eraginkorrean kudeatzen ikastea, eta distrakzioak gutxiagotzen duen ikasteko ingurune bat sortzea, ikasketa produktibo eta jasangarria bermatzeko.

Azken batean, 2024ko Bilbao European Encounters topaketan, gai horiek eta ingurune digitaletako hezkuntzarekin lotutako beste batzuk aztertuko dira mahai-inguru banatan.

Etorkizun hurbilerako ikaskuntzak

Memoria honek hartzen duen bigarren ziklo honetan, *Lan Batzordeak* sendotu dira Adituen Batzordeko kideek, beren ezagutza eta esperientziarekin, BBK Kuntatik bultzatzen diren proiektu zehatzak aberasteko aukeragune gisa. Beraz, garrantzitsua izaten jarraitzen duen gauza bat berresten da: Adituen batzordeek, erronkak identifikatu eta haiei lehentasuna emateko gai izateaz gain, proiektuak garatzen dituzten taldeei ideiak eta hausnarketak ekartzen ere lagun dezakete. Azken finean, Adituen Batzordearen gaitasunak balioan jartzeko gune eta aukera gehiago sortzeko barne-erronka planteatzen da.

Bestalde, BBK Kuna sortu zenetik, zorionez, GJHei lotutako hainbat ekimen sortu direla ikusten da. Gero eta mehatxu gehiago dituen etorkizunarengatik kezka areagotzen ari dela egiaztatzen duten ekimenak. Horrela, etorkizunari eta aurrean ditugun agertokiei buruz modu irekian hausnartzeko beharra azaleratzen da.

Ondoren

Diseinatutako planteamendu eta estrategia orokorren emaitza gisa, eta **2022-2023ko Jarduera Txosten honetan jasotako aldian zehar, BBK KUNA Institutuak** lehentasunezko gai berriak identifikatu ditu, aurrekoekin bat egin dutenak, eta bi jarduera-ildo sortu ditu bultzatzen ari den ikerketa-ekintza proiektuei dagokienez: **(1) “Zero proiektuak”** eta **(2) KUNA-co proiektuak motako proiektuak** (2022 eta 2023 deialdi publikoa). Jarduera-ildo horiek osatzeko, helize laukoitzeko eragileen arteko topaguneak sortu nahi dira, Batzordeak lehenetsitako gaietan sakontzen jarraitzeko eta, aldi berean, BBKren beraren beste ekimen batzuk osatzeko.

Eskertzekoa da Adituen Batzordeko kideen konpromisoa, izan ere, lehentasunak ezartzeko prozesuan parte hartu baitute eta haien esperientzia ekarri baitute ikerketa eta ekintza proiektuen taldeei laguntzeko.

BBK Kuna Institutua sortu zenetik igarotako denboraren ikuspegitik, **ezagutza eta irtenbideak sortzeko gaitasun** osoa ikus daiteke, ekimen honen hiru oinarriak modu nabarmenean hartu baitira: **(1) Lehentasuna ezartzea ahalbidetzen duen entzutea, (2) Balio handiko esperimenezioa dakarten proiektuen bultzada eta (3) entitateak sortzeko laguntza** proiektu garrantzitsuenei jarraitutasuna emango duten lana egiteko taldeek osatua.

BBK KUNA INSTITUTUAREN jarduera-txostena (2023)

kuna
bbkG

G L O B E R N A N C E